IV. ÉVFOLYAM, 13. SZÁM ÁRA 30 FILLÉR. 1954 JULIUS 8

M987 ... 77

TANULNI! TANULNI! TANULNI!

Közgazdász

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Táborozó elvtársak! Kiváló eredmények elérésére törekedjetek!

A kereskedelmi tagozat vizsgáiról

Irta: Buzás József tagozatvezető

A vizsgaidőszak befejezése a számvetés időpontja tanárok és diákok számára egyaránt. Miben lehetne a kereskedelmi tagozaton a most végetért vizsgák legfőbb tanulságait összefoglalni?

Kétségtelen, hogy oktatásunk — számos fogyatékossága ellenére — az elmult tanévben javult. Javult a szocializmus politikai gazdaságtana — a szaktantárgyak közül a külkereskedelmi áruismeret, a belkereskedelem gazdaságtana és más tantárgyak tananyaga. A kormány- és párthatározatok kedvezően hatottak oktatásunk megjavítása irányában és általában eredményesen alkalmaztuk az oktatásügyi minisztérium helyes új oktatási módszereire vonatkozó utasításait. Megállapítható, hogy a követelmények emelésével párhuzamosan — talán néhány kivételtől eltekintve — sikerült megfelelően emelni az oktatás színvonalát is. Fellendült a tanszékeken a tudományos munka es ez meg fogja hozni gyümölcseit a tananyagok megjavítása szempontjából is.

Hallgatóink döntő többsége megállta helyét a vizsgákon. Az átlageredmények nem túlságosan rosszak és sokan javítottak jelentős mértékben a félévi eredményeiken — *pl. Tomoták Tivadar II. éves külker.-szakos 3-ról 4.25-re, Balogh Márta II. éves külker. 3.2-ről 4.42-re, Sós Sándor külker. III. a félévben kettőből bukott, most pedig 3.71 átlaggal vizsgázott. Bukása nem volt. Bagó István belker. II. 2.5-ről 3.37-re, Radványi Géza belker. II. 4-ről 4.71-re, Simon Borbála II. belker. 3.75-ről 4.57-re. A belker. III. éven Ragics Béla 3-ról 4.57-re. Sokat javítottak Zsolnai Árpád, Gombos László.*

A tagozat 400 hallgatója közül 12 kitűnő, 57 jeles és 148 jó. Az átlageredmények a következők: külker. II. 3.77, külker. III. 3.81, külker. IV. 4.18, belker. II. 3.5, belker. III. 3.30, belker. IV. 3.53, IV/B. 3.58.

Mégis azt kell mondani, hogy nem lehetünk megelégedve ezévi munkánkkal: sem diákok, sem tanárok. Nem is lehet a kettőt elválasztani. Az oktatás közös ügyünk, sikerekben, kudarcokban közösen kell osztozni, közös a felelősségünk is. A tanárok legnagyobb mulasztását abban látom, hogy az évközben fellépő lazulást, fegyelmezetlenséget a tanulási munkában, politikai aktivitásban a hallgatóinknál mutatkozó visszaesést későn ismertük fel és akkor sem tudtuk elérni, hogy akárcsak a régi fegyelem, szorgalom és aktivitás visszaálljon. Nagyon kiütköztek most a kormányprogramm által teremtett új légkörben nevelőmunkánk hibái. Az új irányvonal megvalósítása során nem voltunk következetesek, előrelátóak. Oktató-nevelő munkánkban bizonytalankodtunk, néha bizony kapkodtunk is és hiányzott a helyes elvi alapokon álló következetesség. Ehhez hozzájárultak hasonló hibák a DISZ és pártbizottság részéről. Az elkövetett hibák arra köteleznek, hogy nagyon alaposan elemezzük nevelőmunkánk jelenlegi helyzetét és nagyot lépjünk előre ezen a téren. Erre köteleznek bennünket a III. pártkongresszus határozatai is.

Hallgatóink nagyrésze évközben nem tanult rendesen, azt gondolta, hogy az új kormányprogramm azt jelenti, hogy kisebb erőfeszítésekre van szükség a munkában, könnyebben lehet célhoz jutni. Azt gondolták, hogy a több szórakozás, művelődés szükségszerűen kevesebb és gyengébb tanulással kell hogy járjon. Pedig fordítva van. A több pihenés, szórakozás célja, hogy jobb, elmélyültebb tanulást, magasabb teljesítményt biztosítson. Nem sikerült tudatosítani hallgatóinknál, hogy

ha az életszínvonalat emelni akarjuk, ha ki akarjuk javítani gazdaságpolitikai hibáinkat, ha tudományos színvonalra akarjuk emelni a gazdasági vezetés munkáját, nem kevesebbet, hanem jóval többet kell tudni.

Alaposabban kell az egyetemi tananyagot, elsősorban a politikai gazdaságtant, de a többi tantárgyakat is ismerni. Soha még ilyen szép, nagy feladatok nem állottak közgazdász előtt Magyarországon, mint most az új szakasz politikájának végrehajtása folyamán, de soha sem voltak vele szemben ilyen magasak a követelmények. Ezt hallgatóink zöme sajnos nem értette meg, ez megnyilatkozott munkájukban, vizsgaeredményeikben. Melyek voltak ilyen szempontból a vizsgák legfontosabb tanulságai?

Hallgatóink nagyrésze a marxizmus-leninizmus alapfogalmait nem ismeri eléggé, így nem tudja alkalmazni. Volt olyan másodéves hallgató, aki nem tudta, mi a különbség a termelő erők és termelési viszonyok között. Az ágazati gazdaságtanoknál megmutatkozott, hogy harmad-, negyedévre már elfelejtették, amit politikai gazdaságtanból tanultak, sőt másodéven is, amit első évben tanultak. Ez megengedhetetlen. A politikai gazdaságtan alaptételeinek ismerete nélkül nem lehet senki sem közgazdász. Sajnos, ezek a hiányosságok az államvizsgákon is megmutatkoztak.

Nem lehet az évközbeni tanulás hiányát a vizsgák előtt behozni. Értsék meg végre hallgatóink, hogy nem a vizsgákra, nem a tanároknak, hanem maguknak tanulnak. Az egyetemi tananyagot nem lehet 2 héttel a vizsgák előtt elsajátítani, hanem csak rendszeres szívós munkával. Ez hiányzott évközben. Döntően ez az oka annak, hogy sokan rontottak előző eredményeikhez képest és kimerültek a vizsgaidőszak alatt. Sajnos igen sok fegyelmit kell indítani a nagyszámú bukások mellett pl. *Sipos Róza belker. II., Somogyi Irén belker. II., Egri Péter külker. II., Pál János külker. II., Takács Ernő külker. III., Nagy Béla belker. III., Mák Béla belker. III. hallgatók ellen.*

Sokkal rendszeresebb, fegyelmezettebb munkára van szükség. Reméljük, hogy hallgatóinkkal meg tudjuk ezt majd értetni és hogy a nyári szünidőt erőgyüjtésre fogják felhasználni és a befejeződött tanév tanulságaiból helyes következtetéseket fognak levonni munkájuk megjavítása érdekében. Ehhez a tanárikar jobb nevelő, oktató, politikai munkájára is szükség van. Ennek minden előfeltételével rendelkezünk. Rajtunk múlik, hogy a feladatokat megvalósítsuk és akkor a jövő év végén nagyobb eredményekre tekinthetünk majd vissza.

Az elsőévesek politikai gazdaságtan vizsgája

Az elsőéves hallgatók a leggyengébb eredményt politikai gazdaságtanból érték el. A vizsgaátlag ebből a tárgyból 2,78. Jeles eredményt ért el a vizsgázók 7,6 százaléka, s az elégtelen érdemjegyek száma 13,9 százalék. A hallgatók legnagyobb része közepes és elégséges osztályzatot kapott.

Mi az oka ennek a gyenge eredménynek?

Elsősorban az, hogy a hallgatók évközben keveset foglalkoztak az anyaggal.

Kétségtelenül sok volt az anyag egyszerre. Félévkor nem vizsgáztak, csak beszámoltak a hallgatók és így egészévi nehéz anyagot kellett átismételni.

Sokan beismerték, hogy az előadásokon és szemináriumokon kívül hetenként csak 2—3 óra hosszat foglalkoztak politikai gazdaságtannal, s ez az idő nagyrészt a kötelező olvasmányok felületes jegyzetelésével telt el.

Igy nem csoda, ha a felkészülés év végén nagy gondot okozott. Ilyen kevés munkával még a legjobb képességű hallgatók sem sajátíthatják el kielégítő mértékben az anyagot. A vizsgák menete is elárulta, hogy kevesen tanultak évközben rendszeresen. Kezdetben két-három tizeddel jobbak voltak az eredmények, mint a vizsgaidőszak vége felé. Vajjon miért? — Azért, mert kezdetben a hallgatók pihentebbek voltak, s később négy-öt vizsga után fizikailag és szellemileg egyaránt kimerültek. A vizsgaidőszak végén ugyanannyi idő alatt kevesebbet tudtak tanulni.

Régi vizsgatapasztalat, hogy a nehéz tárgyakból jobb korán levizsgázni, ezt minden harmadnegyedéves jól tudja. De az is igaz, hogy rendszeres tanulás után év végén a felkészülés nem okoz nagy megerőltetést, s ebben az esetben már nem olyan lényeges, hogy egyik-másik tárgyból korábban vagy később kell vizsgázni.

A gyenge vizsgaeredmény másik oka, hogy a hallgatók igen nagy része nem tudja, hogyan kell politikai gazdaságtant tanulni vagy általában: hogyan kell az egyetemen tanulni?

Voltak olyanok, akik sokat tanultak, mégis rossz eredményt értek el. Az elsőévesek igen tekintélyes része középiskolás módon tanult. Megtanulták például, hogy mi a szerves összetétel, alig minden tizedik tudja, hogy mi a különbség érték és szerves összetétel között. Tudják, mi a megtérülési idő, de azt nagyon kevesen, hogy mire jó a megtérülési idő vizsgálata. Igy érthető, hogy annak ellenére, hogy sokan elég időt fordítottak a tanulásra, mégis kevés jeles vizsgaeredmény született.

Mi tehát a tanulság?

Sokkal többet kell tanulni és sokkal inkább gondolkodva, értelemszerűen kell tanulni.

Ne a pontok lemásolására törekedjünk, hanem mindenki mennél többször tegye fel magának kérdésként már a tanulás közben, a tanult anyaggal kapcsolatban azt a rettegett szócskát, hogy „miért"?

Ha majd a következő tanulmányi évben a mostani elsőévesek így tanulnak, a jó eredmény nem fog elmaradni.

Erdős Tibor

Hírek az üzemgyakorlatról

A pestmegyei tanács tervosztályához üzemgyakorlatra induló hallgatóink részére Morva elvtárs, a tervtanszék tanársegéde június 17-én útbaigazítót tartott. A megbeszélés után átadta a megbízóleveleket. Mindannyiunkban felmerült az a kérdés, vajjon milyen lehetőségünk lesz a témánk feldolgozásával kapcsolatban. Célul tűztük magunk elé, hogy alaposan megismerjük mindazon kérdéseket a mindennapi életben, mely munkánkkal kapcsolatos. A pestmegyei tanács tervosztályán június 21-én reggel jelentkeztünk Mátyás Boldizsár elvtársnál, a tervosztály vezetőjénél. Barátságos fogadtatásban részesültünk. Mátyás elvtárs biztosított bennünket arról, hogy mindent megtesz annak érdekében, hogy minél behatóbb és részletesebb munkát végezzünk. Utána a részünkre kiadott témaköröket ismertettük Mátyás elvtárssal.

Szin elvtárs témája: „Az áruforgalom fejlesztése a mezőgazdaságban." Kadarkuti elvtársé: „A helyi ipar szerepe az áruellátás megjavításában." Berlin elvtársé: „A termelőszövetkezeti mozgalom helyzete és problémái Pest megyében."

Mátyás elvtárs a témakörök szerint beosztott bennünket az osztály szakelőadóihoz. A helyiipari szak előadója Kozáry Vilmos, a mezőgazdasági kérdések szakelőadója Mándi István, kereskedelmi szakelőadó Vadász Miklósné. A szakelőadó elvtársak részéről közvetlen, baráti fogadtatásban részesültünk. Felhívták a figyelmünket arra, hogy ne lepődjünk meg azon, ha a gyakorlatban nem minden úgy történik, mint ahogy azt az egyetemen tanultuk. Az életben számos probléma merül fel, de ők majd azon lesznek, hogy mielőbb megismertessék velünk azt, hogy mi a titka a jó gazdasági vezetésnek. Az első héten a tervosztály munkájával foglalkoztunk. A hét végén a szakelőadó elvtárssal együtt kiszállásokon vettünk részt Solymáron, Vácott és a dunabogdányi Uttörő termelőszövetkezeti csoportnál. Ez nagyban elősegítette a munkánkat, mert a helyszínen ismerkedtünk meg a fennálló problémákkal. Megismertették velünk a megyében a mezőgazdaság és az ipar nehézségeit és eredményeit egyaránt. Értékes tapasztalatokkal gazdagodtunk. Tervjavaslatokat olvasunk és utána a helyszínen győződünk meg végrehajtásukról.

Nagy élmény volt mindannyiunk számára a gazdasági életünknek a helyszínen való megtekintése. A tervezési problémáktól kezdve a munkaerő-, az anyagellátás, a felhasznált anyag, a késztermék értékesítésénél felmerülő nehézségek magukkal ragadják az embert.

Meggyőződtünk arról, hogy igen szép és nagy feladat vár a jövő közgazdászaira. *A hathetes üzemgyakorlat nagyban elősegít bennünket majd a további tanulmányainkban.* A tervosztályon dolgozó elvtársak valóban mindent elkövetnek azért, hogy minél sokoldalúbban ismerkedjünk meg Pest megye mezőgazdaságának és iparának helyzetével. Érezzük azt, hogy szeptemberre, az új oktatási évünk kezdetére értékes tapasztalatokkal gazdagodva érkezünk vissza az egyetemünkre. Mindazoknak, akik üzemgyakorlatunkat lehetővé tették és akik ezt szervezték s gyakorlati munkánkban való jártasságunkat elősegítették, részünkről őszinte köszönet jár.

Berlin Gusztáv /Berlin Gusztáv/ Szin János /Szin János/ Kadarkuti Richárd /Kadarkuti Richárd/

A pestmegyei tanács tervosztályán üzemgyakorlaton résztvevő hallgatók.

ESTIÉVFOLYAMOS KITŰNŐRENDŰ HALLGATÓINK — BÜSZKÉK VAGYUNK RÁJUK

Mogyorósi János

Jónai Endre

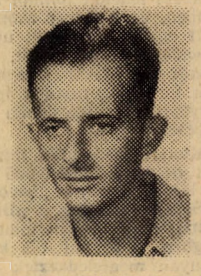
Zentai Dénes

Kostya György

Látrányi Róbertné

Nagy János

Réti Róbert

Bodor Gézáné

Sipos Imre

Fiala Ervinné

Futár József

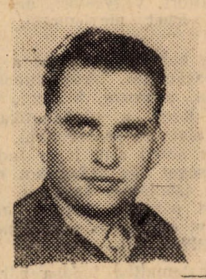
Hegyi Ernő

Bádi István

Ménesi József

Mátyás Lajos

Egyed István

Marton Pál

Csillebérczi Emilia

László Tibor

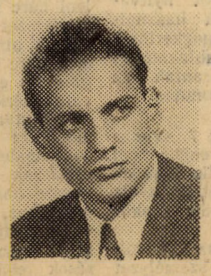
Kenyeres István

Gábos László

Csajági István

Lukács Lászlóné

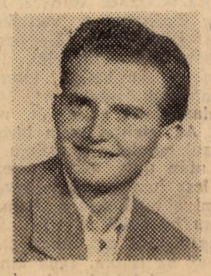
Sarlós Endre

Édes hazánk gazdag tájain.

Levél Szolnok megyéből

SZOLNOK MEGYE hazánk egyik legfontosabb, virágzó mezőgazdasági területe. A Nagykúnság adja a legjobb minőségű búzát az országnak, a tiszamenti területeken hatalmas kiterjedésű rizstáblák húzódnak. A Jászság gabonát, gyümölcsöt és dohányt termel. A felsorolást sok-sok növénnyel lehetne még folytatni, melyek az idén különösen jó termést hoznak Szolnok megyében.

Most, mikor a levelet írom, Mezőtúr, Túrkeve termelőszövetkezeteiben megkezdődött az aratás, az állami gazdaságokban pedig már sok helyen elcséplték. Az egész megye dolgozó parasztsága nagy munkában van. Nehéz választani témát, hisz oly szép itt minden, oly eleven, hogy az ember legszívesebben egy sorozatban számolna be tapasztalatairól. Mégis engem különösen Szolnok város fejlődése, nagysága ragadott meg, ezért úgy határoztam, hogy magáról a városról írok.

SZOLNOK VAROSÁT az emberek, mint az egyik legnagyobb vasúti csomópontunkat és a Nagykúnság mezőgazdasági területének központját ismerték. Ez a felfogás nem egészen helyes, mert Szolnok ma már nemcsak mezőgazdasági és vasúti központ, hanem Alföldünk egyik legnagyobb ipari városa. A város üzemei közel húszezer embert foglalkoztatnak és ipari vonzóköre messze kiterjed közvetlen határán. A város ipari fejlődése a két világháború között indult meg igen lassú ütemben, de a nagyméretű kibontakozás ötéves tervünk eredménye. *Szolnok természetesen magán viseli a gyors fejlődést. A főútvonalakon Budapesthez hasonló nagy forgalommal találkozunk, viszont a város nagyrésze még a régi, elmaradt alföldi város képét mutatja.*

Központjában új építkezésekkel találkozunk, két új útvonal épült, ezenkívül új város építését kezdték meg a Zagyva partján, igen szép környezetben. A városban épül a megyei rádióállomás is, amely félnapos műsort sugároz majd a megye dolgozóinak. (Szolnokon már működik egy országos rádióállomás: a Petőfi-adó.)

Hamarosan befejezik az SZTK központi rendelőintézet építését, amely a legnagyobb rendelőintézet lesz az Alföldön. Többmilliós beruházással bővítik a vízműveket és a csatornahálózatot is.

ENNEK ELLENÉRE a nagy fejlődéssel nem tudott lépést tartani a lakásépítkezés. Kereskedelmi és kulturális vonalon is mutatkoznak hiányosságok. A peremvárosrészben például a bolthálózat nincs jól kiépítve, nincs elég mozi, kis befogadóképességű a város állandó színháza is.

Kitűnő a város ipari negyedének elrendezése. *Az üzemek a várostól délre, a Tisza partján épültek, így a szennyvíz és a füst nem zavarja a város levegőjét.* Az üzemek kiszolgálására külön teherpályaudvar épült.

Ha végigsétálunk az ipari negyeden, legelőször a hatalmas *gabonatárház* impozáns épülete hívja fel a figyelmünket. Ez nemesített vetőmagvakat tárol és szortíroz. Hozzá közel találjuk a vasúti járműjavítót, a város legnagyobb gépipari üzemét. A városban nagykapacitású tejüzem és fűrészüzem is működik.

TÁVOLABB SZEMÜNKBE ÖTLIK egy furcsa építmény. Ez a *szalmacellulóze-gyár,* amelyik a régi papírgyár mellé épült. Jelentősége — azt hiszem — mindnyájunk előtt ismert. Hazánk erdőben szegény és külkereskedelmünknek igen sok gondot okoz papírgyáraink és más üzemeink cellulózeszükségletének biztosítása. Tudósaink többéves kísérletezése alapján kidolgozták, külföldi módszerektől eltérően, a cellulózának szalmából történő gyártását, a hazai adottságoknak megfelelően. Ezekután született meg a szalmacellulózegyár terve és hamarosan megkezdődtek az építkezések. A berendezések nagy része magyar tervek alapján a Német Demokratikus Köztársaságban készült.

A megye gazdasági szerkezetébe is jól beleillik ez az üzem, hiszen nyersanyagát, a rizsszalmát is a megye adja, mivel hazánk rizstermelésének több mint kétharmad része Szolnok megyéből kerül ki. A gyár tapasztalatai alapján a második ötéves tervben egy teljes szalmacellulóze-kombinátot létesítenek. A város határán kívül épült fel a hatalmas tiszamenti vegyimű, amely nagy műtrágya-részleggel bővül a jövőben.

A SZOLNOKI ÜZEMEK UTÁN pár szót szeretnék írni a megye egyik érdekességéről, a *cserkeszőllői melegforrásról.* Két évvel ezelőtt, olajkutatás alkalmával, háromezer méter mélységből 96 fokos forró víz tört fel. A feltörő melegvíz évi 800 vagon tatabányai szén kalóriaértékének felel meg, ezenkívül igen sok oldott ásványi anyagot is tartalmaz. Most a kúnszentmártonkörnyéki termelőszövetkezetek elhatározták, hogy egy nagy *csirkekeltetőt építenek* és ellátják a megye termelőszövetkezeteit naposcsirkével. A megyei tanács is több tervet dolgozott ki a víz felhasználására, többek között a távfűtést is tervbevették. Így a cserkeszőllői forrás hamarosn igen nagy jelentőségre tesz szert.

★

A termelési gyakorlat idejére tervbevettük, hogy megismerkedünk Túrkeve és Mezőtúr termelőszövetkezeti városokkal, s erről a jövőben is szívesen írunk a Közgazdásznak. Egyben megköszönjük pártunknak, az egyetem vezetőségének, hogy a nyári hónapokra gazdag tanulási lehetőségeket nyujtó termelési gyakorlaton való részvételt biztosított számunkra.

Szolnok, 1954 július 5.

A szolnokmegyei brigád nevében:

Bora Gyula

Ünnepélyesen leleplezték Dimitrov elvtárs szobrát

Július 1-én, csütörtökön egyetemünkkel szemben ünnepélyesen leleplezték a bolgár munkásosztály nagy fiának, Georgi Dimitrov elvtársnak szobrát. A szobrot bolgár szobrászművész készítette és a szófiai városi tanács ajándékozta fővárosunknak. A budapesti városi tanács nevében Pongrácz Kálmán elvtárs, a végrehajtó bizottság elnöke vette át a szobrot. A párt, kormány, a társadalmi szervezetek és a budapesti diplomáciai testületek képviselői megkoszorúzták Georgi Dimitrov elvtárs szobrát.

Jó DISZ-kezdeményezések jellemezték a kongresszusi mozgalmat egyetemünkön

Az eddigi versenymozgalmaktól eltérően a DISZ azt a célt tűzte ki, hogy a mozgalom ne csak tanulmányi jellegű felajánlásokat jelentsen, hanem kiterjedjen egyetemi és DISZ-munkánk minden területére.

Ez a célkitűzés is eddigi szűkebb térre szorítkozó versenymozgalmakkal szemben haladást, újabb lépést jelentett előre. Sok jó kezdeményezés meg is valósult — pl. jó kapcsolatokat építettünk ki külső DISZ-szervezetekkel, növeltük a diákotthonok rendjét, tisztaságát, sikeres TDK konferenciákat tartottunk stb. — mégis a kongresszusi mozgalom célkitűzéseiből a tagság jelentős része számára, csak a tanulmányi felajánlások megtétele jelentette a kongresszusi mozgalmat. Hozzájárult ehhez az alapszervezetek gyenge munkáján kívül a DISZ-bizottság gyenge ellenőrző munkája is. Legfőbb pozitivuma a mozgalomnak az, hogy a kongresszusi mozgalom során előtérbe kerültek azok a kérdések, hogy hogyan tegyük és tehetjük egyetemi DISZ-szervezetünk munkáját elevenebbé, az egyetemi munka jobb elősegítőjévé, az egyetemi hallgatók nevelésében eredményesebbé.

A kongresszusi mozgalom során jólsikerült kiállítást rendezett a VIII., IX. és X. alapszervezet, „A párt története" címmel. Május első hetében nyílt meg a kiállítás, előkészítésében jól dolgozott a VIII. és IX. alapszervezet, a III-as alapszervezet azonban elhanyagolta ezt a munkát.

Jól sikerült a „Nagyobb bátorságot és nyíltságot a valóságos problémák feltárásában" című vita, melyet a DISZ-bizottság a Közgazdász hasábjain indított Eredményeket különösen az egyes szakok problémáinak feltárásában és kulturális kérdésekben hozott.

A DISZ-munka javítását eredményezte a külső DISZ-szervezetekkel való kapcsolatfelvétel. Jó kapcsolatot épített ki a DISZ-bizottság a Tervhivatal DISZ-bizottságával, az V. alapszervezet a pesti szakérettségis kollégiummal. Eredményes volt a Vas-utcai és a Teleki Blanka közgazdasági technikumok patronálása. A VII. alapszervezet kevésbbé sikeres kapcsolatot létesített az ürömi termelőszövetkezettel. Az eredmények mellett hiba volt az, hogy túlságosan széleskörűvé vált a kapcsolatfelvétel.

Jó kezdeményezés volt IV. éveseink és végzett vidéki szakemberek találkozójának megszervezése. 5 szakember is felutazott vidékről IV. éveseink részéről azonban nem találtak megfelelő érdeklődésre.

További jelentős kezdeményezés volt a „KÖZGAZDÁSZ" jelvény tervezésére kiírt pályázat, amire több pályamunka érkezett. A jelvény kivitelezését a DISZ-bizottság őszre halasztotta.

A kongresszusi mozgalom során a hallgatók kb. 40 százaléka tett felajánlást, a kötelező egyetemi munkán felüli munka végzésére is. A felajánlások zöme helyes, jó felajánlás volt.

Hogyan áll a jelentkezés a pályamunkákra?

A politikai gazdaságtan tanszék pályázatára 49-en jelentkeztek, kevesebben, mint tavaly. Ezek közt is viszonylag kevés a délelőtti hallgató. A tavalyi jelentkezők több mint 50 százaléka nem készítette el pályamunkáját. Idén a tanszék szorosabbra fűzi kapcsolatát a pályázókkal. Tanszéki instruktorok segítik a pályázókat. Megbeszélést tartottak velük és útmutatást adtak. Remélhető, hogy így a vállalt pályamunkák megírása fokozottabban biztosítva lesz. Néhány pályázó azonban még mindig nem kereste fel instruktorát, bár a tanszék értesítést is küldött.

A marxizmus-leninizmus témákra 34 pályázó van. Sajnos, még csak kevesen voltak benn a tanszéken megbeszélésen.

Az ipargazdaságtan tanszéken 23 pályázó jelentkezett, gazdaságtörténelmin 33, statisztika tanszéken 15, külkereskedelmin 12, mezőgazdaságtanon 7 hallgató.

A terv- és a pénzügytanszék pályatételei az üzemi gyakorlatokkal szorosan kapcsolatos témák. Előbbinél 5, utóbbinál 8 a jelentkezők száma.

Általában a jelentkezés nem nagy, holott a tavalyi eredmények és a nagyarányú díjazás után, valamint annak figyelembevételével, hogy az idén a tanszékek segítsége összehasonlíthatatlanul szélesebbkörű

és alaposabb, várható volt, hogy a jelentkezők számában is ugrásszerű fejlődés következik be a tavalyihoz képest. Bizonyosfokig persze enyhíti ezt a megállapítást annak feltételezése, hogy idén valamennyi pályamunka el is készül.

szerkesztő-üzeni

HELYESBÍTÉS

Az Irodalmi Pályázat III. díja nem 200.— Ft, hanem 400.— Ft. Négyen kapták, személyenként 100—100 Ft-ot.

★

A Tüzelő Szállítási Vállalat (VII. Thököly-út 18. Munkaerő) könnyű és tiszta fizikai munkára egész szünidő alatt foglalkozást biztosít Budapesten.

Kereseti lehetőség 20—30 Ft, naponta 8 óra munkaidő alatt.

Jelentkezés azonnal földszint 60. Farkas elvtársnál, vagy fenti címen.

A megyei begyüjtési hivatalok levelei alapján Kiss István, Somogyi Irén, Tóth Magdolna, Turbucz Ferenc, Lefkovits László, Czégény Péter, Balogh Ilona, Kiss Erzsébet, Szabó Zsuzsa, Majoros Ida, Soós Margit és Kati Rózsa elvtársakkal közöljük, hogy cséplésellenőri jelentkezésüket nem fogadták el.

★

Táborozó hallgatóink!

Érdeklődéssel várjuk leveleiteket. Irjátok meg élményeiteket. Irjatok mennél többet és többen.

SZAKÉRETTSÉGIS

II. RÉSZ

Az irodalmi pályázaton 2. díjat nyert munka. Jelige: „Nem állok meg félúton"

A gyülés után következett a másik meglepetés: a szülői házba való belépés. Itt még nagyobb izgalom fogta őt el. Lassan kopogtatott, majd hirtelen belépett. Az anyja és testvérei nagy örömmel kiáltottak — szervusz Zoli!

Zolinak úgy tünt, mintha a lakás megváltozott volna. Furcsa volt neki, az ajtón vékony kilincs van, a szoba ajtaja nem nyílik hosszú folyosóra, odakint nincs nagy zaj és a szoba sem olyan világos, mint az iskolában. Nem akarta elhinni, hogy otthon van és abban a lakásban, ahonnan ezelőtt másfél hónapja indult el.

Másnap egészen furcsa volt az ébresztő. Nem csengőszóra kellett felkelnie, hanem tetszés szerint aludhatott volna, de jött egyik-másik testvére és megcsiklandozták. A reggeli sem csengőszóra kezdődött, hanem akkor, mikor az anyja elkészítette, s a testvérei elvégezték a minden reggeli munkát.

Ebben az időben a vénasszonyok nyarát élvezték. A kék égen a nap úgy úszott, mint a hajó a tengeren. Ez az évszak és a tavasz az amikor a levegő se nem hideg, se nem meleg. Az ilyen idő szinte ingerlőleg hat az emberre. Felbolygatja az ember fantáziáját és a szerelmi érzéseit. Ha valamelyik nem magánosan van, szeretné felkeresni a neki megfelelőt. Fokozza az ünnepi hangulatot és ha az ember nincs társaságban, akkor bánatot okoz. Ilyen nap volt ez a vasárnap is. Zoliék találkozási ünnepét fokozta ez az idő. Amikor egy rövid időre egyedül maradt az udvaron, visszagondolt az iskolára és gondolkozott azon, vajjon mit csinálnak azok, akik ottmaradtak (az égbolton nézte azt a távolságot, ami Nyíregyháza és Debrecen között van). Arra gondolt, hogy most biztosan az erdőben futbaloznak, vagy talán most nyomták meg a villamoscsengő gombját, s a diákok szaladnak ebédelni.

Neki most nem csengőszóra kell mennie ebédelni, hanem szülői hívó szóra.

★

Délután Sallaival ment megnézni a szövetkezet gazdaságát. Bejárták az istállókat, pajtákat és egyéb gazdasági épületeket. Végén a siló mellett fejezték be a szemlélést, s itt leültek beszélgetni. A társalgás azonban nem tartott sokáig, mert Félegyházi Jolán megzavarta őket azzal, hogy Zolit hívatják (egy taxi érkezett). Zoli rövid idő alatt sok mindent átgondolt, de legelőször is az jutott eszébe, hogy ő az igazgató tudta nélkül jött haza. Hirtelen arra gondolt, hogy ebből kifolyólag keresik. Gyorsan készült a válasszal, amit mondani fog, hogy miért lógott haza. A dolog azonban másképpen történt. Nem Zolit keresték, hanem apját — a tsz elnökét. Ezután a lelkiismerete megkönnyebbült és tovább szórakozott a csoport fiatal és idős tagjaival egyaránt.

Este, a vonat indulás előtti időt az iskolában töltötte el, ahol együtt voltak a DISZ fiataljai. Ezek között volt Hajdú Vali, aki egy kicsit szégyenkezett, de aztán igyekezett minél közelebb kerülni és minél több szót váltani Zolival. Zoli azonban közönségesnek vette, mint a többit, de később az állandó csábító mosolya, mintha egy kicsit megpuhította volna iránta. A komoly nézése mosolyra derült.

Vali arra kérte Zolit, hogy írjon neki emlékverset a könyvébe, amely ott volt vele. (Zoli azt nem tudta, hogy azért hozta el az emlékkönyvet, mert tudta, hogy megjelen — vagy más okból.) Zoli belerajzolt egy lombos fát és aláírt egy rövid, de nem jól rimelő verset.

Vali, amikor észrevette, hogy Zoli indulásra készül, kisietett a teremből és odakint várt reá, s vállalkozott arra, hogy kikísérje az állomásra. Zoli erre egyáltalán nem számított, de ha már megkérte nem utasította vissza a kérését. Így ketten indultak az állomásra.

Alig hogy kiértek az állomásra, a vonat már ott is volt és így Valit hamar, kézfogással elhagyta.

De nemcsak Valit hagyta ott, hanem az egész Császárszállást és Debrecenben szállt ki és kereste fel a második otthonát. A látogatás után elhatározta, hogy karácsonyig nem megy haza. Ujult erővel látott neki a tanulásnak. A honvágy már nem zavarta.

★

Kezdetben a tanulást kicsit türelmetlen vette, elbizakodott a tudásában. Odahaza sokat számolt, politizált és azt hitte, neki a matematika és a politikai gazdaságtan nem lesz nehéz. Némi ismerete földrajzból is van, tehát itt ami új a számára az a számvitel, kémia és esetleg a történelem. A valóságban azonban kiderült, hogy a matemtikához és a politikai gazdaságtanhoz nagyon keveset ért.

Matematika tanulást az egyszerű műveletekkel kezdték, de Zolinak ez is problémát okozott. Nem ismerte fel egyszerre a törtek különböző fajtáit. Hallani már hallott arról, hogy van áltört, vegyestört, de hogy ezt miről lehet megismerni, azt nem tudta.

Még nehezebben ment a törtekkel való számolás. Nem tudott törttel osztani, szorozni, kivonni. Ebből kitünt, hogy a matematikai tudása igen alacsony színvonalú. Számtani tudása abból állt, hogy tudott munkaegységet és százalékot számitani. Itt az iskolában azonban olyan algebriai példákat kellett megoldani, amelyet ezelőtt még csak nem is látott. Pld. x—3x—4x=

A matematika tudása bár gyorsan fejlődött, mégsem volt kielégítő. A többiekhez viszonyítva el volt maradva. Nem tudott lépést tartani a rohamos haladással. Mindennap új és új anyagot vettek át és Zoli csak két-három nap mulva értette meg. Ebből az következett, hogy az órákon mindig „leégett". A matematika óra kezdetben (ez a kezdet a második félév elejéig tartott) a legnehezebb órája volt. Nehéz volt két okból: először a felsoroltak miatt, másodszor azért mert igen szigorú volt a tanár, vesszővel nem vert, de annál jobban tudott sujtani szóval.

Számvitelből nem volt virágzó a tudása. Az öreg „számviteles", aki egyben pol. gazd. tanár is volt, többször megijzasztotta, de úgy, hogy ő maga is izzadt annyira, hogy nem győzte törölgetni a veritéket az arcáról. Elmondotta 5—6-szor, hogy mit hova kell könyvelni, de amikor Zolinak vissza kellett mondani, akkor mindent összekavart. Mire a végét elmondotta az elejét már elfelejtette. Az istennek sem bírom megjegyezni gondolta magában. Az ilyen órák után úgy gondolkozott, talán jobb lesz hazamenni és tovább nem kínozni a tanárokat s önmagát. Ösmerjem be saját gyenge felvevőképességemet és azt, hogy nem nekem való ez az iskola. Igen ám, de ennek a gondolatnak volt egy másik, sőt harmadik oldala is. Az iskolát nem lehetett egyszerűen elthagyni. Az iskola vezetősége kemény harcot folytatott a lemorzsolódás ellen. Novemberben megjelent egy miniszteri rendelet, amely kimondotta, hogy azok a diákok, akik a vezetőség hozzájárulása nélkül hagyják el az iskolát, azokkal megfizettetik azt az összeget, amelyet az állam eddig rájuk fordított.

A dolog harmadik oldala pedig, a megfutamodás, szégyen. Mit szóltak volna a tanács tagjai, és a tsz tagjai, szülei és a testvérei, ha hazamenne és azt mondaná — ime, hazajöttem, mert nehéz a tanulás.

— Nem, ezt a szégyent nem akarom magamra vállalni, inkább gyötrődjek és piruljak itt az iskolában. Szívós tanulásomnak úgy is meglesz az eredménye.

Amikor rájött arra, hogy őt itt már nem menti meg semmi, csak a tanulás fokozása, akkor növelte a tanulás intenzitását. Reggel 6—11-ig nem volt pihenője. Az ébresztő-csengő után rövidesen megszólalt a torna jelző-csengő, majd a reggelizést jelző. Mindez 8 óráig történt. Nyolc órakor kötelező egyéni tanulásra csengettek. Ezután nem lehetett sem a hálószobákban sem a folyósókon tartózkodni, csak kizárólag a tanuló termekben. Tíz órakor szünet volt, majd tovább folyt az egyéni tanulás fél 12-ig. Utána sajtószemle, ahol elvtárták mindenkitől, hogy hozzászóljon. Ebédszünet kétórás volt. Zolinak azonban nem volt mindig kétórás az ebédideje, hanem csak annyi, amennyi idő alatt elfogyasztotta az ebédjét.

A délelőtt legtöbbször „rövid volt" és nem tudott felkészülni az órákra. Az ebédszünetben vagy matematikát, vagy magyar fogalmazást írt. Előfordult olyan eset is, hogy a délelőtti csendben elgondolkozott és azon vette magát észre, hogy sajtóra csengetnek.

Délután 3-tól rendes órák voltak 7—8-ig. Utána vacsora és ismét egyéni tanulás. Ez így ment napról napra, hónapról, hónapra.

★

A heti tanulás mellett szabad idő is akadt. Szombaton este 6-tól 11-ig, vasárnap délelőtt 8-tól 10-ig, majd délután 6-tól 10-ig volt kimenő. Ez volt az u. n. szabadidő.

Szombaton este az utolsó óra után olyan forgalmas volt a folyosó, hogy alig lehetett közlekedni. Mindenki mosdott, öltözködött. Dalolást, lármázást lehetett hallani az egész épületben, ez a moraj azonban alig tartott egy óra hosszat, utána úgy elcsendesedett az épület, mintha csak néhányan laknának benne. Néha egy-két fiú végigszalad a folyosón, vagy egyik-másik mosdóban sistereg a vízcsap.

Kimaradások után mindig volt miről beszélni: különböző élmények és a legfontosabb a „bevonulás".

Sokan szerettek a „Bikában" mulatni, vagy valamely más tánchelyiségben. A jó mulatás közepette néhányan megfeledkeztek a kötelességről és csak az utolsó percekben indultak haza. Ilyenkor volt hadd-elhadd.

A villamosok már ritkan jartak. A megálló mellett 5—6, vagy még több „szakis" várta a villamost, mondtak olyan citrákat, hogy ne kívánja senkisem azoknak a teljesülését. Akik bíztak a sajat lábukban, azok gyalog „húzták be a csikot".

De ez még mind rendben van. Még ezután jön a java a pacalnak. Azok, akik tényleg az utolsó percekben indultak el megrohanták a taxi állomást és a konflisokat. Heten-nyolcan is ültek egy konflisra és a kocsistól markolták az ostort, hogy majd ők hajtják a lovat. A konflis alkalmat adott arra, hogy felszedje az elmaradt gyalogosokat. Igy mire az iskolához ért, akkorára emberek csüngtek a féderen, a tengelyen és az oldalán, már csak az hiányzott, hogy valaki a küllők között foglaljon helyet. Ezek azonban mégis beérkeztek 11 órára. Voltak azonban olyanok, akiknek nem jutott pénz sem autóra, sem konflisra és a villamost is elkésték. Egyesek megkiséreltek kijátszani a portást. Az iskola hátamögött egyesek a villámhárító dróton felkúsztak az ablakig, ott bekopogtak és a jó szobatársak beengedték őket az ablakon. Voltak olyanok is, akik az ebédlő szellőztetését használták ki. Az ebédlő a földszinten volt és esténként az ablakot nyitvahagyták. Ezt a lehetőséget használták ki. A portásszobát megkerülték és bemásztak az ebédlő ablakain és onnan csendesen felsurrantak az emeletre. Ilyen volt a bevonulás.

★

Vasárnap 6 óra helyett 7 órakor volt az ébresztő, torna ilyenkor nem volt kötelező. Persze a fiúk éltek az engedménnyel, a hét órából nyolc órát csináltak, illetve nyolc órakor keltek fel.

Reggeli után általános szokás volt a takarítás (a takarító személyzet vasárnap nem jött be). Mit lehetett látni ilyenkor a kollégiumban? A folyosókon olyan a forgalom, mintha a társaság kimenőre készülne. A mosdókban állandóan csorog a csap, mert akadtak „ügyesek" akik 9—10 órakor keltek fel. A folyosón lévő szekrények tetején szintén diákok voltak, akik nagy szorgalommal pucolták a tanterem ablakait, nehogy lemaradjanak az osztályok közötti versenyben.

A tantermekben az asztalok egymásra vannak rakva és három-négy tanuló sokkal szorgalmasabban mossa a követ, mint bármelyik takarítónő. A hálószobákban általános portörölgetés, ágyvetés, úgy, hogy az a vizsgálóbizottság ne találjon hibát.

A takarítás még be sem fejeződött, amikor megszólalt a gyűlésre hívó csengő. A gyűlést az ebédlőben tartották. A megjelenők között a zenészek voltak az elsők, akik vidám indulókkal fogadták a gyűlésre érkezőket.

Zoli megjelent minden gyűlésen. Leült egy székre és csendesen szemlélte a társaságot. A gyűlés alkalmat adott arra, hogy elgondolkozzon a diákszálló élete és munkája felett. Gyűlés után mindig újabb és újabb lendületet kapott a tanuláshoz. Különösen akkor, amikor az igazgató beszélt a tanulás céljáról.

— Elvtársak — mondotta az igazgató — önök nem akármilyen emberek. Maguk a munkások és parasztok legjobb fiai. Önök az ország dolgozóinak bizalmát élvezik, akik azzal bízták meg önöket, hogy sajátítsák el a technikát és a tudományt Önökön van a párt szeme. Önöktől várja a legtöbbet és ennek ellenére mégis vannak olyan elvtársak, akik nem tanulnak eleget, akik lazsálnak, akik az állam vagyonát pusztítják, nem számolnak azzal, hogy a szocialista állam kihasználása egyben saját szüleik, testvéreik és rokonaik kihasználását is jelenti.

A lazsálást elvtársak fel kell számolni, mert lógókat nem tűrünk magunk között.

A gyűlésen folyt a rendetlenség elleni harc is. Az igazgató, a DISZ és a pártszervezet bírálata után a diákok is bírálták egymást. Különösen éles harc folyt a városban való magatartás ellen és a pontos időben való beérkezésért.

— Elvtársak, azt még megértem — mondotta az igazgtó — hogy az első hetekben voltak kimaradások. Az elvtársak nem voltak megszokva a pontos hazaérkezés és a tekvés időpontjához. De most öt-hat-hét mulva ki tudja azt elfelejteni, hogy neki 11 órára bent kell lennie. A késések tehát nem akarattól függetlenek. Azok az elvtársak pedig, akik

A vizsgaidőszak margójára

Por Ede mélabúsan ült szobájában és olyasmivel foglalkozott, ami igen ritkaságszámban ment nála: gondolkodott.

Átvonult előtte a vizsgaidőszak minden kis tanulsága, minden vizsga szomorú vége. „Az egész ott kezdődött, amikor polgazdból akartam vizsgázni, mert ugyebár az akarat nálam megvolt, sőt a tudás is (ezt egyébként előttem ismeretlen okokból kifolyólag a legtöbb vizsgáztató erősen kétli) és mégis kirúgtak, pedig tiszta jeles kérdésem volt. „Az önköltség elemei". Mindent elmondtam, sőt többet is, mint Nagy Tamás elvtárs az előadásban. Elmondtam, hogy két eleme van, egy szoros és egy tág. Az egyik a munkatermékhöz kapcsolódik, a másik a dolgozóhoz, mert a dolgozónak azon kívül, hogy új cikkeket termel, újra kell termelnie a társadalmi viszonyokat is, ami egy népgazdasági jelentőségű dolog, viszont pénz az kell hozzá, és hogy a dolgozó ezt újra tudja termelni, legalább az összeg felét bele kell számítani az önköltségbe. Olyan gyönyörűen feleltem, hogy a végén már azt vártam; a vizsgáztató le fog borulni előttem és nem bír mást mondani, csak azt, hogy: mester... mester... Legalább is így nézett rám. S amikor fölényem, kitünő feleletem tudatában mondottam, hogy befejeztem, ő csak ennyit mondott:

„Szeptemberben mikor tud jönni, ez a felelet elégtelen volt." S beírta! Bele az én makulátlan indexembe, ahol egyesen kívül más jegy nem volt! Ezt tette velem! Jogos felháborodásomban először a tanszékvezetőhöz, sőt a rektorhoz, a minisztériumba akartam menni, de azután mást tettem. Majd megmutatom én ezeknek az általtudósoknak! Majd meglátják, hogyan megyek le technológiából, jogból, s akkor térdenállva jönnek bocsánatot kérni, de én erős leszek, s szánakozva nézek végig rajtok.

És mi lett a vége... minden csak jó nem. Kénytelen voltam szépen csöndesen a fal mellett kihozni azt a kis vonalkát jogból is, technológiából is. Pedig jogra erősen felkészülve mentem, minden zsebem dagadozott a tudástól és igazán nem tehetek róla, hogy Kreskai elvtárs éppen oda nézett, amikor az előregyártott vázlatot kihúztam a zsebemből. Vis maior!!

Csak tudnám, oh mit fognak szólni drága szüléim egyszem gyermekük ilyen óriási méretű pechjének, mert hogy tisztára az volt, ezt senki nem vonhatja kétségbe, még én sem."

(Stikkel László)

Statisztika vizsgákról...

Egyetemünkön évről évre emelkedtek a követelmények. Ez szükségszerű is, hiszen népgazdaságunk fejlődése megköveteli a sokoldalúan képzett széles látókörrel rendelkező közgazdászokat.

A követelmények emelkedésével párhuzamosan emelni kell az oktatás színvonalát is. A IV. éves Belker-statisztika három szemináriumából 21 hallgató bukott meg. Ez elég magas szám. Az átlagok is igen alacsonyak: 2, 3—2, 6. Mi ennek az oka?

A sok hiba a hallgatóságban van, akik egész évben nem tettek meg mindent azért, hogy jó eredményt érjenek el. A párt- és DISZ-alapszervezetek nem ügyeltek eléggé a tanulásra.

Hiba van azonban az oktatás vonalán is. Elsősorban a tankönyv nincs teljes összhangban a tanmenettel. Egyes esetekben más összefüggésben magyarázza a dolgokat, példák nincsenek benne, ami van az túl egyszerű, melyet nem is vettünk. Sok hibás képlet van benne.

Évközi gyakorlatokon sokan nem értették meg az ott elkészített példákat. (Általában 8—10 ember.) A könyvben nem voltak hasonló példák, így a hallgatóságnak ez a része elérkezett a vizsgához anélkül, hogy az anyag lényegét értette volna. Ekkor jött a kapkodás. Ennek eredménye lett, hogy pl. a bker. 2-es szemináriumából senki nem csinálta meg tökéletesen a három vizsgapéldát, melyek különben igen egyszerűek voltak. Tehát itt megmutatkozott az, hogy mennyire hiányoztak a példák. Ezért jó volna, ha a jövő tanévben egy példatárat adna ki a Statisztikai Tanszék, melynek kidolgozásával jobban megértenék a hallgatók a könyvben lévő elméleti anyagot.

— S. B. —

a fegyelmet nem tartják be, azokat nem tartjuk méltóknak arra, hogy köztünk legyenek."

A bírálat után azok a tanulók, akik szombaton késve jöttek be, sorra felálltak és önmaguknak szabták meg a büntetésüket.

„. . . . . Beismerem elvtársak a hibámat és a tegnapi késésemért kérlek benneteket, hogy három heti kimenőmet vonjátok meg."

A gyűlések nem voltak eredménytelenek. A kimaradásokat majdnem teljesen felszámolta, a tanulmányi eredményt fokozta és a tanulók magatartása is megváltozott.

Gyűlés után ebéd és ismét kimenő este 10 óráig.

Kemény elhatározás volt Zoli számára az, hogy karácsonyig nem megy haza. Ezt tízszeresen megbánta. Mindig számolta a napokat, hogy hányat kell még aludni karácsonyig. Az utolsó héten ő alig tanult. Az osztályban mindig a hazautazásról beszéltek és arról, hogy milyen jól fognak otthon aludni. Nem fogja őket háborgatni a csengő.

Az osztály kollektívája az elmult három hónap alatt teljesen kialakult. A tanulók megismerték egymást. Az osztály egyes tagjainak becenevet adtak. Vég Kálmán nagy mestere volt a repetázásnak. Jóétvágyú fiú volt, s ez a tényező kényszerítette arra, hogy az ebédet és a vacsorát megduplázza. Az osztálybeliek ezért nevezték őt Repetának. Vég védekezett e becenév ellen, de ahogy nem hagyta abba a repetázást, úgy a becenév sem szünt meg.

Sok hallgatónak adott becenevet a politikai gazdaságtan tanár is. Aradi 25 éves derék és középtermetű, göndörhajú fiatalember. A tanárokra úgy nézett, mint a sas. Ha felszólították felelni, akkor olyan hangosan felelt, mintha gyűlésen főelőadó lenne.

Őszinteségéért, komolyságáért és bátorságáért a tanárok megszerették. Szerették azért, mert mindig megmondotta a maga igazságát. Az igazat mondó embert pedig mindenki szereti.

Aradit az osztály nagyrésze szerette. Ő tudott a legtöbbet beszélni az érettségiről és az egyetemisták életéről, de nem maradt le a tréfából sem.

Megérkezett a várvavárt utolsó nap is. Még kémia óra volt hátra. A fiúk nagyrésze már ugrásra készen állott, felöltözve és fent pedig a csomagok elkészítve. Megtelteк hazautazási izgalommal! Az utolsó óra előtt azon drukkoltak, hogy ki fog utoljára felelni, ki fogja az utolsó egyest megszerezni. Végül bejött a tanár, aki a legjobbak közé tartozik. Minden szem reá szegeződött s a gondolatok ezt mondták: Tanár elvtárs csak most az egyszer ne feleltessen.

A tanár mosolyra derítette a hallgatókat. Nem feleltetett senkit hanem diákkoráról mesélt. Az óra végén megtetézte jóságát azzal, hogy házi feladatot egyáltalán nem adott. Feladat helyett a következőket mondotta: „Egyenek, igyanak, mulassanak és pihenjenek az elvtársak. A könyvre ne is gondoljanak". Rövid beszédét nagy taps követte.

Megtörtént a döntő pillanat, amikor megnyílt a kijárat kapuja és mindenki mehetett haza.

Zoli is gyorsan szedte a csomagját és elindult az állomásra. A villamoson alig akarta elhinni, hogy ő most hazafelé megy. De bármennyire is hitetlenkedett a valóság mégis az volt, hogy haza megy.

★

Ebben a vakációban jól élt. Betartotta a tanár útmutatását: evett, ivott és jókat mulatott.

A szabadságidő vége felé azonban megpróbált tanulni, a hazahozott könyvekből. De csak addig volt kedve, amíg a könyvet ki nem nyitotta. Ezért elhatározta, hogy egy nappal hamarább fog visszautazni. Így is történt.

A karácsonyi szünidő után Zoli érkezett meg elsőnek az osztályba. Síri csend volt a terembe. Egyedül ült és számvitelt másolt. Délfelé már egyre több cipő kopogását lehetett hallani és hangos üdvözléseket. A fiúk a tíznapos távollét után örömmel köszöntötték egymást. Délután Zolihoz is berobogott egy fiú és igen jó kedve volt. Ők is örömmel köszöntötték egymást. Utána jöttek még vagy öten-hatan s így hangos lett a tanuló. Az első fiú aki bejött, Kiss Péter, elhívta Zolit a moziba, ahol a „Civil a pályán" című filmet nézték meg.

★

Zoli újult erővel kezdte meg a tanulást. Mindent a jó félévi vizsgaeredmény elérésének rendelt alá. Ahhoz, hogy szégyent ne valljon, hanem jó félévi vizsgaeredményt érjen el, alaposan „fel kell kötni a viseletet". Ebben az időben gyengén állt matematikából, számvitelből, kémiából, de nem dicsekedhetett a többi tantárgyak eredményével sem. Ettől az időtől a tanulás megfeszített volt. A délelőtti egyéni tanulás alatt minden figyelmét a tanulásra koncentrálta. Most már nem kellett a házautazáson gondolkodnia. A tanulás mindezek ellenére gyengén ment. Többször spekulált azon, hogy milyen módszerrel lehetne könnyebben és gyorsabban tanulni. **Megkérdezte egyes kitünő tanulók módszerét.**

Szerk. megjegyzése: Olvassátok el, bíráljátok meg.

Hej élet, de gyöngy élet...

JULIUS ELSEJE, reggel nyolc óra körül. Az egyetem kapuja előtt népes csoportok álldogálnak s hangos kiabálással üdvözlik az újonnan érkezőket. Nincsen rezesbanda, sem virágcsokorral búcsúzó lányok, s mégis mindenki nevet, amikor belépéskor leadja jelentkező-jegyét. A bejárat feletti vörös vászon táblán felírat: „Üdvözöljük a táborba indulókat!" Néhányan válaszképpen visszaintegetnek a táblára. Ahogy nézem az érkezőket, egyikük arcát sem fedi boru s a táblát olvasva egyiküknek sem jut eszébe az „aki ide belépsz, hagyj fel minden reménnyel" klasszikus mondás, amelyet oly sokszor mondtak a Horthy-idők bevonulói. Nem, nem juthat ilyen eszükbe fiainknak — nincs okuk, hogy eszükbe jusson. Éppen ezért, Te is, kedves táborbeli olvasó, ne nevess, vagy különösen ne csikorogtass valamit fogad alatt, ha a riport címét olvasod. Mert nem ok nélkül vált népdallá negyvennyolcban s nem ok nélkül éneklik azóta is a dalt s fújod majd Te is talán a tábortűz mellett ülve — ha nem is vagy lovashuszár.

Ennyiből áll a táborba indulók felszerelése

No, de nem a címen vitatkozunk, hanem helyszíni közvetítést adunk rólatok azoknak, akik nem mennek táborba, hanem üzemgyakorlaton vannak vagy talán éppen nyaralnak valahol.

MEGÁLLUNK A KAPU ELŐTT, s az érkezőket nézzük. Rövid nadrágban, hónuk alatt aktatáska, kisebbfajta koffer vagy egy netz található a legszükségesebb tisztálkodó eszközökkel. Ennyiből áll a táborba induló jelenlegi „felszerelése". Egyikük sem görnyed hatonaláda vagy hatalmas kofferok súlya alatt. Egyikük sem érkezik sarkutazónak vagy világkörülutazásra is alkalmas poggyászmennyiséggel, mozgó bazárral. S mindenütt hiányzik a mult számunkban megemlített „Bélucci" napolaja, iránytűje, termosza és Durex bakancsa, s a zordon szolgálatvezetőnek ajándékként hozandó néhány doboz Kossuthja is.

Mégis sokuk zsebe s táskája dagadt, duzzadt valamitől. Amikor kíváncsiskodunk. — Mit visztek? — Az egyik másodéves mosolyogva válaszol: — Ruhadarabok! Tapasztalatból hozom — mert tavaly zsebkendőm és a csajkapucoló rongy egyugyanazon darab kendő volt. — Hát bizony vannak ilyen tapasztalatok, amiket csak akkor tud meg az ember, ha egy-két tábort megjárt már. Az érkezők közül sokan barnárasült arccal jönnek. Ezek már civilben is treniroztak, de a többiek arcát is — melyet az egyetem tízhónapos levegője kifehéritett — nemsokára lebarnítja a nap. Egy hét legfeljebb s eltünnek majd a „színkülönbségek".

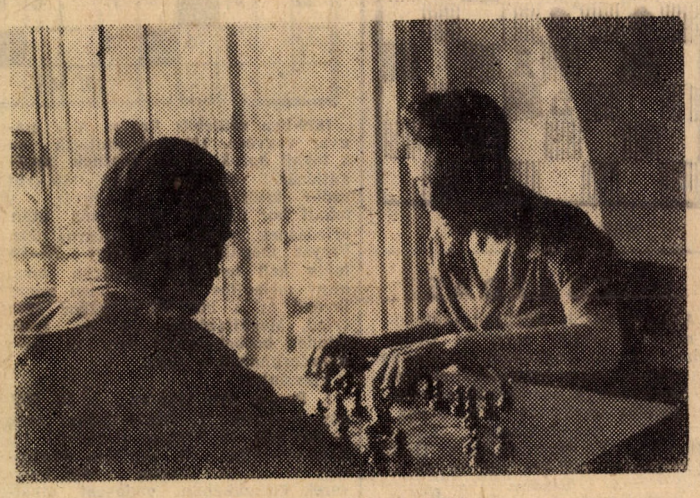

Akik még nyugodtan sakkoznak

Jelenleg a nap nem süt ugyan, mégis meleg van. — Bizony melegünk lesz — mondja az egyik elsőéves. — Jó lenne most egy négyhetes napfogyatkozás, igaz? — toldja meg erre valaki.

Lassan mulnak a percek és elsőéveseink, ha tapasztalatokban nem, de megérkezési pontosságban példát mutatnak másodéveseinknek. Különösen a másodéves pénzügyszakosok egyrészének, akik közül sokan még tíz óra felé sem jelentkeztek.

De nézzük csak milyen jelenetek játszódnak le a kapu melletti beugrókban?! — Vagy inkább ne legyünk tanui a barna, szőke, hosszúhajú személyektől való búcsúzásnak? Nem, ne zavarjuk őket, s ha nem is tanultunk illemtant, mégis diszkréten elfordulunk — mert jól esik ilyenkor úgy érezni, hogy egykét percre egyedül vannak, távol a világ zajától.

TIZENEGYÓRA. Már eleget álldogáltunk a kapu előtt. Nézzük meg bent, vajjon mivel foglalkoznak fiaink? Némelyek unatkoznak — ásítoznak, vagy éppen alszanak.

Mások maroknyi csomagjukat vizsgálják és nevetve mutatják a „mozgó tartalékot". Az egyikük zsebéből — nagy derültségre — minden bajok legfőbb orvossága, egy doboz karil kerül elő. Lehet, hogy az elvtárs feddve és rejtve Szepesi vasárnapi közvetítésére készül. Még a nap is végignézte ezt a jelenetet s a gondterhelt felhők résein keresztül egy-két sugárnyalábot küld a terembe.

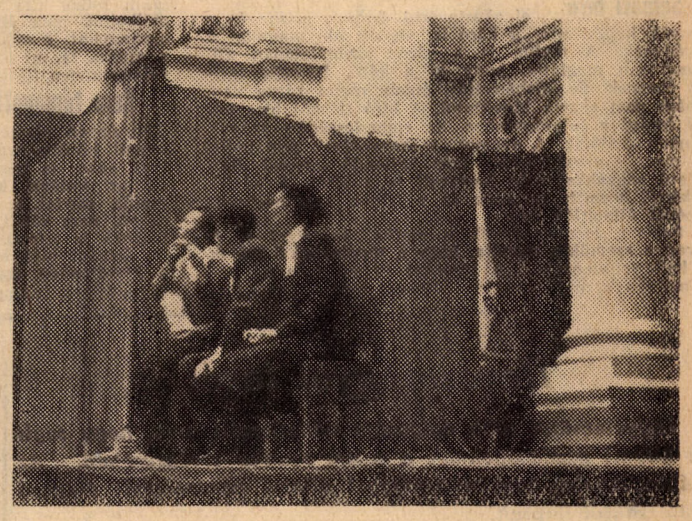

A kultúrműsor egyik jelenete

Ismét mások egy sakkparti körül kibicelnek vagy elmerülten nézik az ördög bibliája zsíros, öreg lapjainak csapkodását. A fiuk majdnem mind mosolyognak — kivételt az alvók képezik — sőt, néhányuk szeme gyanusan csillog. Ugylátszik valamilyen alkohol tartalmú „folyadékkal" búcsúztatták egymást a Koccintóban, vagy a Duna-parti Matrózban.

DE AZ ELSŐ NAP UNALMANAK elűzéséről maga a tanszék gondoskodott. Tizenkét óra körül keskenyfilmvetítés kezdődött. Érdekes és tanulságos, valamint aktuális filmet a „Baráti becsület"-et vetítették igen nagy nézőközönség előtt. A vetítés ötlete nagyon hasznos és jó volt, csak a kivitelezése hagy maga után sok kívánnivalót. Hang nincs — s az ember a Toldy-plasztikus mozi korában, ha meg is szokja a némafilmhez való ideiglenes visszatérést, feltétlenül zavarja, hogy a szöveget nem tudja olvasni. Így hát volt vetítés hang nélkül, alig olvasható szöveggel.

Szerencsére a délutáni kultúrműsorok összehasonlíthatatlanul jobban sikerülnek. A fővárosi művészek harsogó kacagásra kényszerítik fiainkat s a hídépítő vállalat táncosainak felléptét is — akárcsak a többi számot vastaps fogadja. A jólsikerült műsoros délután estébe hajlik. S kétóra felé a rektori hivatal, valamint az egyetemi PB búcsúztatja már táborbaindulóinkat. Majd ennek is vége lesz s már is mennek fiaink a különböző irányokba.

EGY KÉT NAP még és megindulnak a kedves várva-várt levelek. Oda... vissza. Az idő hamar elszáll.

De ott lent a táborokban sohasem felejtsétek el, hogy olyan szervezetnek vagytok jelenleg kis fogaskerekei, amely értünk, értetek, egész Magyarországért őrködik, hogy békében éljünk, építhessünk, nyugodtan alhassunk s a szerelmesek csókjait ne szakítsa meg bombák süvöltése.

Erre gondoljatok, midőn a gyakorlótéren vagy a menetek alatt homlokotokon verejték gyöngyözik s ruhátok átizzad s a só fehéres cirádákat rajzol a zöldes gimnasztyorkák hátára.

EZT ÜZENJÜK NÉKTEK s azt szeretnénk, hogy olyanok legyetek lent a táborokban, hogy midőn visszajöttök, büszkén néz hessünk rátok.

—i —ö

Vidáman nézik az előadást

Irodalmi pályázatra beküldött művek a következők:

PRÓZA:

Jelige: „Kiskunság" — Mosolygó Péter egyetemre megy. Jelige: „Figyelő szemmel" — Tanulókocsi. Jelige: „Vonó és toll" — Egyetemi képek Jelige: „Te is fiam Brutus" — Gondolatok különös tekintettel egyetemi éveimre. Jelige: „Felfelé" — Molnárék útja. Jelige: „Nem állok meg félúton" — A szakéretségis. Jelige: „Böhönye" — Kiskatona katona. Jelige: „Budapest" — Nyaklánc. Jelige nélkül: Kirsh János — Ünneplő Budapest.

VERSEK:

Jelige: „—if—" — 13 vers. Jelige nélkül: — Emlék. Jelige nélkül: Sós Sándor — 48-asok emlékére. Jelige: „1954 április 4" — Hangverseny. Jelige: „Átok reá, ki elhajítja kezéből a nép zászlaját" — Harcolni. A Mi Hazánk. Kaméleon. Hű Maradok. Jelige nélkül: Harcos Pál — 9 vers. Jelige nélkül: Hollósi Pál — Levél Anvámnak. Jelige: „Gyere velem" — Gyere velem Jelige: „Három villanás" — Három villanás. Jelige: „Válás" — Válás. Jelige: „Március 15" — Március 15-e. Jelige: „Tatjána" — Tatjána. Jelige: „Tavasz" — Tavasz. Jelige: „Félre a gonddal" és „Ne fogjon senki könnyelműen a húrok pengetésihez)". Jelige: „Három vers". Budai Hegyek. Békés építőmunkánk. Szombati nap a korcsmában. Jelige nélkül Tóth István 9 vers.

Amiről egy öreg harcos mesél...

Az én parancsnokom

Aki még nem volt katona, nem tudja, hogy mennyi élményt jelent egy bevonulás. A fiatalok különbözőképpen figyelik az embereket, főleg a parancsnokokat és ugyancsak különböző formában vonják le magukban a tanulságokat.

Bátran elmondhatom, hogy az én egységem mindig azok közé tartozott, akik elhatározták: fiúk!... kiválóan megcsinálunk mindent, s akkor egységünk a legjobb lesz.

A mostani bevonulásnál is így volt. Összeálltunk, beszélgettünk a jövőről, felelevenítettük a régi élményeket és vidáman fogadkoztunk.

Ez a fogadkozás természetesen nem magától jött, hanem az egységparancsnok megismerése adott rá okot. Vidám, tréfaszerető ember, arcán a jó ismerős és a barátság mosolya ül. Ha vezényel, érezzük: ugyanazt akarja, amit mi. Azt akarja, hogy egységünk a legjobb legyen. Szóval szeretjük. Keményen vezényel, s mindenki pattan a szavára a legjobb tudása szerint.

Ha jó az egység, az a jó parancsnoknak köszönhető, aki a szolgálati szabályzat szellemében neveli egységét, s egyben emberszeretetét, hivatásszeretetét is adja.

Úgy nevel, ahogyan ilyen nagy nevelő iskolában egyedül helyes. Megtalálja a különböző emberekben a közöst, azt a derűs, de kemény elhatározást, amivel a kiképzés elején a nagy feladatoknak nekiindultak.

Gácsi Sándor.

SZICILIAI VÉRBOSSZÚ

— Filmismertetés —

Szicilia nemcsak mosolygó narancsligetek és dús olajfák világa, hanem a perzseltfűvű, sovány mezőké, vad mészkőszikláké is, ahol az ősi hagyományok mellett megbújik a gonoszság, kapzsiság.

Valaha Szicilia népének érdekeit szolgálta az idegen hódítókkal szemben, a „maffia" nevű titkos szervezet, amelynek hagyományai még ma is megtalálhatók Szicilia vidékein. Ma a régi szervezeti forma mögött a kizsákmányolók érdekei húzódnak.

Egy eldugott sziciliai kisvárosban egymást érik a rablások. Ide érkezik Palermóból Schiavi bíró, egy 26 éves, lelkes fiatalember, aki érvényesíteni akarja az igazság érdekében az államhatalom törvényének erejét. De ez nem lesz könnyű dolog, mert itt a maffia szigorú törvénye uralkodik, amely azonban nem ismeri a tárgyalást, a vád- és védőbeszédeket, s egyéb hivatalos bírósági eljárásokat.

Egyébként, innen a közelmultban, már több bíró gyors iramban szedte a sátorfáját. Az új birónak sem jósolnak nagy jövőt. A hivatalban piszok, rendetlenség uralkodik. A bíró korán reggel pontosan bent van a hivatalában ami kissé szokatlan a kényeskedő helyi „hivatali előkelőségeknek". Sok éve függőben hagyott akták porosodnak itt. Kis emberek elintézetlen ügyei, jogos panaszai. Az ügyvéd igyekszik befolyásolni az új bírót, többek között ezekkel a szavakkal is: „Nézze bíró úr, ezek régi dolgok, ha most megbolygatná őket, fellázadna az egész község". Intik arra is, hogy tartsa tiszteletben a helyi hagyományokat, a helyi szokásokat.

Ha valakit meggyilkolnak, a hatóság nem tudja kideríteni, ki a tettes, mert a sérelmeiket az emberek, a maffiától való félemükben nem jelentik be a bíróságon. A bűnt a maffia, azután a saját érdekeinek megfelelően torolja meg.

Schiavi bíró el akarja érni, hogy a maffia és a környék kapzsi ura, a báró is, vessék alá magukat a törvénynek. A maffia is a báró szolgálatában áll. Hamarosan meglátja, hogy ki a báró. Bányászcsaládok éheznek, de kénbányáját, amely régen zárva van, a báró nem akarja kinyittatni. A bíró először bizalommal fordul a tulajdonoshoz, az emberiességére számít, azonban csalódik. A nyomor, a szenvedések nem indítják meg a nagybirtokost, nem hajlandó segíteni. Baljóslatú szavakkal még fenyegeti is a bírót. A báróék szakértői szemlét tartanak és a bánya hasznavehetelenségét állapítják meg.

Schiavi megismerkedik a maffia taglaival is és bátran a szemükbe mondja, hogy a törvénynek ő reájuk is kell vonatkoznia. „A törvényt itt mi mondjuk ki" — mondja a maffia vezére. „Messze innen a kormány, s ha mi nem tartanánk rendet, elburjánoznék a gonoszság, mint konkoly a búzában. Mi becsületes emberek vagyunk, de szabadok és függetlenek'. Nemsokára merényletet követnek el a bíró ellen. A bárónak van útjában. A lövés szerencsére nem súlyos.

Schiavit megvesztegetni sem lehet. Tovább küzd a bánya megnyitásáért, a rendért, a fegyelemért. Nagy családás számára, amikor a törvény hivatalos képvise-

lője az ő áthelyezését javasolja, mivel túlságosan forró fejűnek látják. Ezekután Schiavi a kiküldött szemébe vágja, hogy a kormány nem az igazság törvényét védi, csak a gazdagokét. Már el akarja hagyni a falut, mikor egy fiatal szegényparaszt fiút, Paolinót gyilkolják meg féltékenységből. A bíró félrevereti a harangokat, s mikor összegyűlt a nép és ott van már a maffia is, a szemükbe vágja, hogy a fiú haláláért valamennyien felelősek.

Nem támogatták az ő munkáját, hanem ehelyett éppen ellene fordultak. Schiavi megfogadja, hogy semmi körülmények között nem hagyja el ezt a helyet, akkor is küzdeni fog az igazság érvényesítéséért, ha az életével kell fizetnie. Paolino gyilkosának a maffia szerint is bűnhődnie kell, mert ez a fiú nem rabolt, nem vétett, csak éppen szeretett egy lányt, aki másnak is tetszett.

Schiavi bíró lemond a hivataláról, de továbbra is a kisvárosban marad, hogy most már ne az állam törvényéért, hanem a nép igazáért harcoljon.

A gazdaságtörténet tanulásának jelentősége haladó hagyományaink ápolásában

A magyar gazdaságtörténet egyike azon elméleti tárgyaknak, melyeknek fontos szerepük van multunk haladó hagyományainak ápolásában, a hazafias nevelésben.

A gazdaságtörténeti oktatás tartalma nem egyszer a legszorosabb történeti összefüggésben van az új szakasz gazdaságpolitikai problémáival, elvi kérdéseivel.

Ez a felismerés nemcsak a gazdaságtörténet művelőire, előadóira, de hallgatóinkra is fokozódó feladatokat ró. Hallgatóinkra nézve ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy a gazdaságtörténetet ne tekintsék egyszerűen multba mutató tárgynak, hanem olyan tárgyként tanulmányozzák, **amely jelenünk alkotó-építő munkájával is összefüggésben van.**

Nagyon fontos például, hogy hallgatóink megértsék: szocializmust építő dolgozó népünk teremtő munkája nem minden történeti előzmény nélkül való. Az a teremtő tevékenység, amely éppen ma bontakozhat ki teljes szabadságában szocialista hazánkban, a magyar dolgozó nép történetében mindig megvolt, ha a maihoz képest alacsonyabb színvonalon is. Ennél fogva nemcsak ma játszik igen nagy szerepet a nép termelőmunkája a termelőerők további nagyarányú fejlesztésében, de más történeti viszonyok közepette fontossága volt ennek a mult története folyamán is. Így például döntő jelentősége volt a XVIII. század első felében, amikor a török pusztította, terméketlen és kietlen tájakat a magyar — és nem magyar nemzetiségű — paraszti tömegek varázsolták át áldozatos munkával termékeny szántóföldekké. Beillett ez az országépítő, békés teremtőmunka egy újabb honfoglalásnak.

Hallgatóinknak látó szemekkel kell tanulniok és tanulmányozniuk az anyagot és akkor valóban megértik, hogyan tanulják meg a történelem folyamán a tömegek a technika alkalmazását, hogyan készíti elő a szürkének látott hétköznapi élet gyakorlata a kisebb-nagyobb újítások alkalmazását. Éppen a történeti fejlődés nyomonkísérése az egyik legszemléletesebb és egyben legkonkrétabb módja annak, hogy a tömegek tapasztalatának és ügyességének nagy hajtóerejét a termelőerők fejlesztése szempontjából lemérhessük.

Mindez csak néhány sorba sűrített egyetlen szempont, amely nyomatékkal hívja fel a figyelmet arra, mennyire helytelen volna a gazdaságtörténetet, multunk gazdasági életének fejlődését elszakítani a jelen közgazdasági és gazdaságpolitikai kérdésétől. A jelen a multban gyökerezik és a multat legtöbbször a jelen égető kérdésein keresztül tudjuk legjobban megközelíteni. Ez pedig arra tanít, hogy

hallgatóink ne olyan tárgyat lássanak a gazdaságtörténetben, amelyet kénytelen-kelletlen meg kell tanulniok, hanem olyan elméleti tárgyat, amely nemcsak szakmai, tárgyi ismeretekkel vértez fel,

nemcsak az általános műveltséget mélyíti és terjeszti ki, **hanem a néptömegek alkotó, nagy, történelem formáló munkáját kellően kidomborítva, egyben mély hazafiasságra, népünk szeretetére is nevel.**

Sándor Pál

PREYSZ MÓR VEGYÉSZ

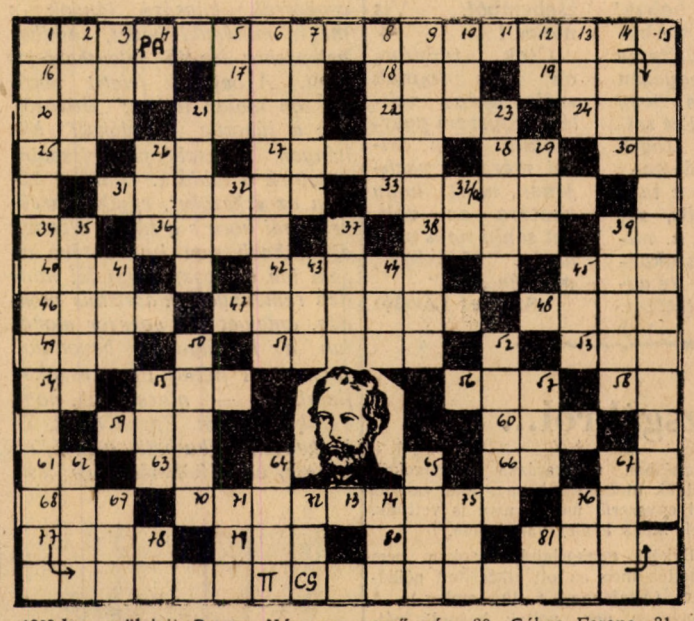

1829-ben született Preysz Mór magyar vegyész. 1861-ben mutatta be a tokaji borok utóerjedésének meggátlásáról és tartósabbá tételéről szóló kísérletének eredményét. A tokaji bor ugyanis palackozás után erjedésnek indult és zavaros lett. Preysz megállapította, hogy 70—80 fokig kell heviteni, vigyázva arra, hogy melegítés után ne érjen hozzá levegő és a bor többé akkor nem erjed. Megállapította azt is, hogy minden borbetegséget más és más mikróorganizmus okoz.

Vízszintes:

1. Preysz Mór volt az . . . . 16. Női név becézve. 17. Össze-vissza: csak — németül. 18. Vissza: elszenved. 19. Cigarettafajta. 20. Végtelen elektromos sarok. 21. Vissza: a régi fegyverek korszakában vadászat alkalmával idekerültek a vadak. 22. EL-lel az elején: igavonó állatot. 24. Vajjon a mélybe? 25. Ez elröppen, de az írás megmarad. 26. Üres hét! 27. A hunok királya volt. 28. Egyszerű gép. 30. Gábor Ferenc. 31. A régi börtönszerű építmény. 33. Női név becézve. 34. Személyes névmás. 36. Tette vala. 38. Férfinév. 39. Kovács László. 40. Piros — németül. 42. Ez van teljes napfogyatkozáskor. 45. Régi hosszmérték. 46. Vasipari szakmunkás. 47. Kérelmek. 48. Vissza: ilyen a falevél. 49. A-val a végén, francia író. 51. Rózsafajták. 53. Londonban van. 54. A legegyszerűbb gép. 55. „A fekete lobogó" c. mű szerzője. 56. A puska része. 58. Vissza: mutatónévmás. 59. Kereskedelemfajta. 60. Vissza: béke — idegen nyelven. 61. Nemzeti Tanács. 63. Megfedd! 66. Védelmez. 67. Azonos mássalhangzók. 68. Vissza: vajjon életben van? 70. Kellemetlen betegség (a 8. kockába já kerül). 76. Vajjon te? 77. Száraz növényszár. 79. Részesrag. 80. Adriai részlet! 81. Magánszám.

Függőleges:

1. A vízszintes 1. folytatása. 2. Mozi — oroszul. 3. PAI. 5. Földet ás. **6. Preysz vizsgálta a tokaji borok . . . .** 7. Az Olasz Kommunista Párt központi lapja. 8. Közlekedési eszköz. **9. A függőleges 1. folytatása.** 10. Ez — orosz nyelven (fonetikusan). 11. Violinkulcs. 12. C-vel az elején, tengeri halfajta. 13. Talál. 14. Megette kenyere javát. 21. Vissza: régi név. 23. Vissza: (vallási szokás) utolsó . . . . 26. Számjegy. 29. Azonos mássalhangzók. 32. Védelmez. 32/a. Állatlakás. 35. Szövőipari munkások. **37. Ennél az időpontnál egy évvel hamarabb fedezte fel Preysz Paszteuer előtt a csirátlanító műveletet.** 39. Sas teszi a levegőben. 41. TTL. 43. Korszak. 44. Késik középen! 45. Vissza: rövid kerület. 50. Vissza Arany János remekműve. 52. Hazánk egyik elrejtett kisfaluja. Magyarkeszi csaknem állandóan ilyen. 55. Idegen összetételekben levegő. 57. Gördülőcsapágy márka. 62. Vissza: szélhárfát. 64. A gyümölcsöt leszedik, ha . . . . 65. Vissza: az első ember. 67. Megtöltve. 69. Meggyőzési eszköz. 71. Egy angolul. 72. Össze-vissza: édesség. 74. Hajórész. 75. Ment. 76. Tengeri halfajta. 78. OE. 81. Vissza: régi római pénz.

A rejtvényversenyt IV. fordulója. Beküldendők a vastagon szedett sorok. Beküldési határidő két hét. Az előző számokban megjelent rejtvények megfejtését is elfogadjuk. Vidékről is lehet pályázni. Cím: Közgazdász szerkesztőség.

Rimóczi Károly

Hevesmegyei levél

Egyetemünk több dolgozója vállalkozott arra, hogy segít az állami gazdaságoknak a nyári munka elvégzésében. Az alábbi levelet egy hevesmegyei állami gazdaságnál dolgozó elvtársaktól kaptuk.

Heves, június 27-én.

Kedves Elvtársak!

Most, amikor a rádió mellett nagy izgalommal hallgathatjuk a világraszóló magyar labdarúgó győzelmeket, amik az egyetemen is nagy örömet szereztek, ígérjük, hogy mi is helytállunk azon a poszton, amelyre vállalkoztunk — a mezőgazdaság megsegítésében.

A munka részünkre szokatlanul nehéz, de becsülettel végezzük.

Üdvözöljük a pártbizottságot és az egyetem összes dolgozóit. Szabadság!

★

Igaz József,
Hegedüs András,
Nagy Sándor,
Nagy Sándorné,
Lázár József,
Nagy Márta,
Nagy Sándorné,
Lázár József,
Nagy Márta,

★

Alexander Németh,
Gats Pál,
Varga János,
Tóth Ernő,
Gergő István,
Hegyi János,
az ÖLTE fizikakémia dolgozója.

SAKK

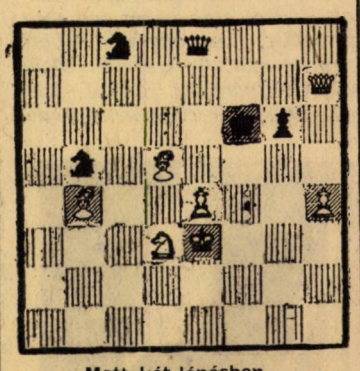

Matt két lépésben.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem párt- és DISZ-bizottságának, egyetemi tanácsának és szakszervezeti bizottságának lapja.
Szerkeszti: a szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő: Illés János
Szerkesztőség:
Budapest, IX., Dimitrov-tér 8, II. 224
Telefon: 186-850. 192 mellék
Kiadja:
a Budapesti Lapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Szikra Lapnyomda
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 6
Felelős vezető: Kulcsár Mihály

FELHÍVÁS

A Rákosi Mátyás Vas- és Fémművek Öntödegyára felhívja a diákifjúságot, hogy jelentkezzenek a nyári szünidőre fizikai munkára. Jelentkezni lehet 17 évtől. Kereseti lehetőség 800—1200 Ft havonta. 2.80 Ft-ért egyszeri étkezést és munkaruhát biztosítanak. Jelentkezni lehet a gyárnál.

Mosolygó Péter egyetemre megy

— Irodalmi pályázatunk II. díját nyerte —

Ott laktak a pesti vasút mellett. Szép kis tanyájuk volt itt, ahogy arra felé mondogatták „fel-fölvéggel" nézett a Budapest—Szeged közötti főútvonalra. Gyorsvonatok jártak arra, meg személy- és tehervonatok sűrű időközökben, éppen ezért nem volt olyan eldugott, csöndes hely, ahol még a madár sem jár. Sőt, nagyon is zajos, különösen a hét két napján, kedden és pénteken — mikor a szekerek egész hada indult el a tanya alatt vezető országúton be Félegyházára megrakodva fával, meg — különösen tavasszal — nagy kosarakkal, amelyekben piszeorrú kismalacok, meg fűzöld ijedt libuskák szorongtak, hogy jó áron bent a városban gazdát cseréljenek.

A piroscserepes tanyát még 48-ban építették az apjáék az államtól kapott kölcsönből a jó tizenkét hold földre, amelyet 1945-ben kapott a család volt cselédtartó, nyugatra szökött gazdájuk földjéből.

A tanya nem volt nagy. Szoba, konyha, a konyhához hozzácsapva egy féltetejes kamra, mely mindig tele volt. Mert Mosolygó Ambrus a családdal tudott gazdálkodni a földön. A felszabadulás óta nem látott szükséget a Mosolygó-család. Bezzeg előtte annál többet.

A tornácos kis házzal szemben takaros istálló, tető alatt létrával, amelynek csak akkor vették hasznát, ha a kukoricát hordták fel a padlásra. Bent bégető báránykák, juhok, két jó ló — a gazda büszkeségei — meg a Riska, amely minden nap ellátta a háznépét jó fölös tejjel olyannyira, hogy Mosolygóné hetipiackor még két nagy kannával vitt is be a városba, ami aztán csörgő forintokat hozott a házhoz.

Itt élt ilyen környezetben az elbeszélés igazi hőse: Mosolygó Péter, egészen 1949-ig, mikor is aztán gimnáziumba ment a városba. Ő volt a legnagyobb a háznál, mert a legidősebb fiú, az Ambrus, már pesti embernek számított. Megjött már katonáéktól is, még előtte kitanulta a bádogos és vízvezetékszerelő mesterséget. Pesten egy nagy gyárban dolgozott. Csak havonként egyszer jött haza. Beszélgetett az öregekkel az új életről, munkájáról, arról, hogy megbecsülik őt a dolgozótársai, no meg Péternek nagyon-nagyon sokat Pestről.

Bátyja elbeszéléseiből próbálta elképzelni Pestet. A Körút, a csilingelő villamosok, s az utcán a tengersok nép, Hej, ha én egyszer abba a nagy városba kerülnék, mondogatta — szinte félve — magában. Illuziónak tűnt akkor, de később aztán beteljesedett.

Az apja Mosolygó Ambrus, nem is volt olyan mosolygós ember. Édesanyja egyszer látta mosolyogni — a lakodalmán — dehát akkor ki nem mosolyog?! Hejh, bizony a lakodalmi örőm és mámor hamar elszállt. Jöttek a mindennapi gondok. Mosolygó Ambrus más keze-lába volt. Cudar idők voltak azok. Nem mindig cselédkedett Mosolygó. Próbálta ő a napszámosságot, tizenketted részért való aratást, kubikosságot is. Más tanyájában lakott, a süldő disznót fizették lakbérbe. Őszi időben aztán elelhivogatták a vasúton túli szőlőkbe puttonyosnak; erős volt, hát bírta.

Télen aztán kezdődött a tétlenség, a hideg kemence mellett vagy az ácsorgás Félegyházán. Ott támogatta ő is a Hattyú-épület falát a többi földhözragadt szomorú szegényemberrel, ahol valamikor néhai Petrovics Istvánnak volt húsmérése, a nagy költő édesapjának.

Tengődés, vergődés volt az élet. A gyerekek születtek haltak. Jött a háború. „Hazát védeni" vitték az apát. Ott ment el a vonatuk zászlódíszben, felvirágozva a kis putri mellett, s majdnem kicsordult a könnye Mosolygó Ambrusnak. Nem ölt meg egy embert sem a háborúban, ahogy mondta. Végtire aztán katonaszökevény lett. Ólpadlásokon bujkált, jó emberek tartották benne a lelket. Ágyúzás hallatszott a Tisza felől. Végefelé közeledett Mosolygó bujdosása. Október 22-én felszabadult a város. Visszatérhetett övéihez.

Péter akkor csak tízéves volt, de nagyon emlékszik arra, hogy jöttek nagy prémsapkás, bokszosskatulya fegyverű bácsik, s kenyeret kapott tőlük, az apja meg cigarettát.

Új idők köszöntöttek be a cselédkunyhóba. Péterben kezdett elmosódni a rá, a kis libapásztorra olyan sokszor haragosan kiabáló cselédtartó gazdájuk képe. A nyilasokkal nyugatra szökött a bitang.

A tanyára, hozzájuk is eljutott a földosztás híre. Városi munkások jöttek Mosolygóékhoz, hogy menjen be ő is a földigénylő bizottsághoz és frasson földet a családnak. Beszéltek nagyon sokat a kommunistákról, Rákosi és Nagy Imre elvtársról, akik osztják a szegény embereknek a földet.

Mosolygó nem habozott. Végre maga ura-gazdája lesz. Nem kell már sövegelni munkáért, nem kell már ácsorogni bent a városban. Határozottan lépte át a hivatal küszöbét, s mikor onnan kijött, tizenkétholdas gazda lett.

Péterék hozzáfogtak dolgozni Gürcöltek újra, mint régen, de most már a saját földjükön. Igáért könyörögtek a nagygazdáknál, de Mosolygó Ambrust nem abból a meghátrálás fájából faragták. Szembenézett a nehézségekkel. Dolgozgattak, s kezdtek — ahogy arra mondogatták — tollasodni. Tanyaházat emeltek a földre, igájuk, jószáguk volt.

Abban az években Rákosi elvtárs, augusztus 20-án mindig Kecskeméten beszélt. Péter apjával meg a szomszédokkal, akik szintén újgazdák voltak, vonattal bementek Kecskemétre. Ő róluk beszélt Rákosi elvtárs. Mosolygónak szívéig hatott a beszéd: „Egységben az erő, térjenek rá a közös gazdálkodás útjára. Közösen minden könnyebb, könnyebb a munka és vidámabb".

Még azon az őszön megalakult egy kettes típusú termelőcsoport. Hívták őt is, unszolta Péter is, a felesége is, de ő nem ment. Hogy miért nem, azt nem mondta soha Mosolygó Ambrus.

Térjünk vissza Péter történetére. Ilyen apja volt hát Péternek, ebben a családban nőtt fel. 1948-ban Péter színjelesen elvégezte a nyolcadik osztályt. Az évzáró ünnepségen jótanulási érmet kapott. Büszke volt rá, hát még az anyja, meg az apja. Álmodni sem mertek volna régen erről. Hiszen Mosolygó még iskolába se járt, a felesége is csak kettőt. Kellesz kanásznak, nem nevelek urat a fiamból — így mesélte mindig Péteréknek, az öreg Mosolygó, az apja elhatározását. No meg akkor, hogy is jártak volna, hiszen iskola sem volt a pusztán, meg csizmájuk sem.

Péter tanítója aztán mindig hajtogatta, Ambrus bátyám, jófejű a gyerek, hadd tanuljon. Küldjék a gimnáziumba, nem fogják megbánni. Az övéké lett az iskola a munkás meg parasztgyerekeké. A népi demokrácia támogatja őket a tanulásban.

Mosolygó egy szóval sem ellenkezett. Jobb sorsot akart gyermekének annál, ami az övé volt. Meg most az állam is mellette van, hadd tanuljon mondogatta.

Így kerül aztán Péter a városi gimnáziumba, ahol valamikor csak a jógazdák meg a kiváltságosok csemetéi tanulhattak. A jobb időben Péter bejáró volt, a téli hideg, fagyos hónapokban aztán bentlakott a keresztanyjánál, aki nagyon szívesen látta.

Jó előmenetelt mutatott itt is Péter. Tanárai szerették, mert figyelmes, fegyelmezett és szorgalmas volt. Nagy felelősséget érzett magában szülei iránt, akik erejüket nem kímélve dolgoznak érte, hogy mindene meglegyen, hogy nyugodtan tanulhasson. Hazájára, a kommunistákra gondolt, arra, hogy neki is, az egyszerű kalapszorongató, hajlongó cseléd és napszámosember gyermekének megnyílt az a nagy út, amely a tudomány várához vezet, hogy tandíjmentesen végezheti tanulmányait. Hamar elszálltak a gimnáziumi évek, 1953-at írunk. Péter érettségire készült. Tanult, tanult, nagyon sokat. Első vizsgára készült az életben. Bizony nagyon sokat lámpa mellett találták őt a kakaskukorékolások, meg a rigófüttyök, melyek már oly korán megszólaltak a kertben.

Nyugodtan ment a bizottság elé, hogy számot adjon négy év kitartó munkájáról. Értelmesen, megfontoltan beszélt. Mosolygó Péter jelesen érettségizett.

Néhány nap mulva aztán kézbekapta az érettségi bizonyítványt. Kiment a tanyára. Boldog volt. Hogyne lett volna boldog. Nagy dolog volt ez a környéken. Egykét kulákgyerek próbált arra felé gimnáziumba járni, de olyan buták voltak, mint a hatökör, hát kidobálták őket, pedig igen kentek a tanárokat.

Az öregek éppen kötelet csináltak a holnapi aratásra. Nem voltak bent a tanyánál. Kiment hozzájuk Péter.

Az öreg Mosolygó kezében még nem volt ilyen papír sohasem. Azt tudta, hogy akinek régen ilyen volt, az már úr lett — népnyúzó — a városházán. Úr lett, nyakkendős, keménygalléros. Ilyenek előtt aztán hajlonghattak a zsíros kalapot morzsoló szegényemberek adóügyben, vagy mint ő, közmunkáért.

Fiában, ebben az erős barna gyerekben nem ezt látta. Nem hagyta ő el a „kedves édesapám" megszólítást, nem szégyelte ő azután sem szüleit, s nem fitogtatta tudását az iskolázatlan, de az élet iskoláját már kijárt emberek előtt.

— Tied az egész világ Péter — mondogatta neki az apja. — Megnyerted az érettségi bizonyítványt, s őszre Pestet. Mert Péter továbbtanulásra, egyetemre jelentkezett. Egy régi jó komája, akivel két évig együtt járt a tanyáról a gimnáziumba, — s aki már egyetemre járt Pesten, az küldött neki egy egyetemi tájékoztatót. A címlapon munkássapkás ifjak álltak, háttérben a gellérthegyi szabadságszobor, s alatta felhívás: „Téged is vár, neked is épül a Közgazdasági Egyetem". Minden betűjét, minden szavát elolvasta és megszerette az egyetemet. Ott is a Mosolygó Péterek tanulnak ma már, hogy elvégezvén, résztvegyenek abban a hatalmas harcban, amelyet a magyar nép vív a munka frontján a békés, boldog életért, szocializmusért.

Erős férfias elhatározással választotta azt a ragyogó pályát. Tudta azt, hogy nehéz négy év vár rá. De azt már megtanulta, hogy tudásért meg kell harcolni, s Mosolygó Péter nem retten meg a nehézségektől. Nem volt számára lehetetlenség eddig sem, aztán sem lesz, mondogatta.

Június 29-re — éppen Péter-Pál volt — hívták be felvételi vizsgára. Előtte való nap, vasárnap pakkolta fel édesanyja a nagy útra. Hiszen nagy volt, Péter még nem volt Pesten soha. Fúrta az oldalát a kíváncsiság. Hogy néz ki Pest, milyenek az emberek, a kirakatok. Sokat hallott már róla, de majd ő, a saját szemeivel győződik meg róla.

Egy órakor ült fel a vonatra. Amerre elhaladt a vonat, szép sárga keresztek sorakoztak a tarlóföldeken. Húzta a szíve a végtelen rónákhoz, s még aratatlan búzatengerhez, s kissé elszorult belül. Nehezen engedte a föld a fiát, pedig örökre búcsúzni kellett. Menni a nagyvárosba, a negy fal közé, s csak egy év mulva látja viszont ezt az ismerős tájat hosszabb időre.

Városi gyerek nem tudja azt elképzelni és átérezni, ami ilyenkor egy parasztgyerek bensőjében végbemegy. De menni kell. Menni oda, ahova állítja az élet, a magyar nép, ahol mindenki legtöbbet teheti hazájáért.

Így volt ez Mosolygó Péternél is. Száguldott vele a vonat, s ő már négy évvel előbbre gondolt, mikor jön haza az oklevéllel, oda áll az apja elé és azt mondja: No, édesapám! Köszönöm a nevelést, a fáradozást, amit értem tett. Nem hoztam szégyent magára. Egész ember lettem.*

(Folyt. köv.)

*** Szerkesztőség a kéziratot javítatlanul közli, olvassátok el, írjátok meg véleményeteket.**